

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

på forhånd at tage stilling i denne sag. Jeg har lovet her at forelægge den for instituttet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 136 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om rigsretten.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 661; fremsættelsen findes i tidenden sp. 614).

Lovforslaget sattes til forhandling.

K. Axel Nielsen: Det af den højtærede justitsminister fremsatte forslag til lov om rigsretten er næsten ord til andet ligelydende med den i 1939 vedtagne lov, der ikke kom til at træde i kraft, fordi den da af rigsdagen vedtagne grundlov faldt ved folkeafstemningen.

Bortset fra enkelte mindre betydelige sproglige rettelser er der ikke andre ændringer i forhold til 1939-loven end dem, der følger af landstingets afskaffelse og af, at rigsretten ikke som efter grundlovsforslaget i 1939 skal påkende spørgsmålet om politiske foreningers lovlighed. Disse nødvendige ændringer, der er indarbejdet i lovforslaget under nøje iagttagelse af bestemmelserne i grundlovens §§ 59 og 60, giver mig ikke anledning til mange bemærkninger. Det allermeste af det foreliggende lovforslag har været gennemarbejdet såvel i dette høje ting som i landstinget, og da loven af 1939 i meget høj grad byggede på den gældende rigsretslov af 1852, der har virket tilfredsstillende, tør jeg vist spå dette nye lovforslag en hurtig og let gang gennem tinget. Den indvending, som retsplejeudvalget i 1939 rejste mod, at medlemmer af den forenede rigsdag, der havde stemt for at rejse rigsretssag, senere virkede som dommere i rigsretten, er faldet bort, efter at det i grundloven er bestemt, at folketingets medlemmer

ikke kan vælges til medlemmer af rigsretten. Jeg gør dog opmærksom på, at den situation kan opstå, at en dommer, efter at han er valgt, og under en løbende rigsretssags behandling kan blive valgt til medlem af folketinget, og at det formentlig bør medføre, at han må trække sig tilbage. Måske vil det være praktisk at gøre en tilføjelse herom til § 2 i lovforslaget.

Ved folketingets første behandling af lovforslaget af 1939 kritiserede det daværende medlem af tinget hr. Victor Pürschel den bestemmelse, der nu findes i lovforslagets § 8, bestemmelsen om, at rigsrettens dommere skal afgive en højtidelig forsikring, idet hr. Victor Pürschel udtalte som sin sikre overbevisning, at de rigsretsmedlemmer, der var dommere i Højesteret, også uden en sådan forsikring opmærksomt ville følge forhandlingerne i retten og dømme således, som de fandt ret og sandt at være efter loven og sagens bevisligheder. Jeg er tilbøjelig til at give hr. Pürschel ret heri, men det er ikke noget stort spørgsmål, og ønskes den, som jeg synes, overflødige bestemmelse opretholdt, skal jeg ikke indvende noget herimod; den kan ikke gøre skade.

Lovforslaget opretholder den hemmelige votering, og da vi ikke har offentlig votering ved andre retter, er det vel ikke rimeligt at indføre noget nyt på dette område i rigsretten. Derimod anser jeg det for ønskeligt at få indført bestemmelser om, at der skal være ret og pligt til at dissentiere, og om, at mulige dissentierende vota skal optages i dommen, således som det ved retsplejelovens § 218 er bestemt for Højesteret.

Jeg har endelig en indvending mod bestemmelsen i lovforslagets § 74 om, at anklager og forsvarer kun får salær, når de nedlægger påstand derpå. Reglen stammer fra loven af 1852, og den stemte dengang med den regel, der gjaldt vedrørende alle retssager, at glemte sagføreren at påstå sig tilkendt salær, fik han intet. Mærkeligt nok er reglen ikke pillet ud af 1939-loven, skønt retsplejeloven forlængst har ophævet den for retssager i almindelighed. Da der næppe kan anføres saglige grunde for at opretholde reglen på dette specielle område, foreslår jeg, at den udgår.

Med disse bemærkninger skal jeg iøvrigt anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Gideon: Årsagen til, at dette lovforslag om rigsretten fremsættes nu, er at finde i den nye grundlov, idet dennes ændrede bestemmelser om rigsretten gør det nødvendigt, at der finder en tilsvarende ændring sted i den nugældende lov af 3. marts 1852. Bestemmelserne om rigsretten findes i den nye grundlov i dens §§ 59 og 60, men når det i bemærkningerne til lovforslaget og af den højtærede justitsminister ved lovforslagets fremsættelse anføres, at bestemmelserne såvel i § 59 som i § 60 gør en ændring i rigsretsloven nødvendig, må jeg måske i al stilfærdighed sige, at det vist er en lille uskyldig lapsus, hvad angår § 60. Jeg kan nemlig ikke se, at denne paragraf skulle nødvendiggøre en ændring af rigsretsloven. Jeg går ud fra, at henvisningen til § 60 skyldes en reminiscens fra det forslag til lov om rigsretten, som var til behandling i rigsdagen i samlingen 1938—39 i anledning af de da stedfindende grundlovsforhandlinger. Dengang var der nemlig i grundlovsforslaget indføjet en bestemmelse, som også omfattede rigsrettens kompetence, den kompetence, som omhandles i § 60, idet man udstrakte rigsrettens kompetence til også at omfatte opløsning af politiske foreninger, noget man hidtil ikke havde kendt. Derfor var det i 1939 nødvendigt, at der skete en ændring i rigsretsloven på dette område, men som bekendt faldt grundloven af 1939, og i den nugældende grundlov har man droppet dette nye spørgsmål om opløsning af de politiske foreninger. Jeg vil gerne i parentes bemærket udtale min anerkendelse af, at dette er sket, og at man er vendt tilbage til de gamle græsgange, således at rigsretten får samme kompetence, som den har haft siden 1866, og man kan forsåvidt sige: som den har haft lige siden juni-grundloven af 1849.

Det, der nødvendiggør ændringerne i dette forslag til lov om rigsretten, er grundlovens § 59 om rigsrettens sammensætning, idet det før var landstinget, der skulle udpege de tinglyste medlemmer af rigsretten blandt dets egne medlemmer, medens det nu er folketinget, som skal udpege disse medlemmer, oven i købet udenfor folketinget. Disse bestemmelser giver naturligvis ikke anledning til bemærkninger, da de er forankret i grundloven, og denne lov naturligvis er nødt til at rette sig derefter. De

øvrigte bestemmelser i dette lovforslag og hele den tekniske opbygning af lovforslaget har i alt væsentligt, som også det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen rigtigt bemærkede, næsten nøjagtig samme ordlyd som loven af 1852. Det er i virkeligheden den smukkeste blomst på de gamle lovgiveres grave, at man nu, over hundrede år efter lovens tilblivelse, næsten paragraf for paragraf benytter den som grundlag for den nye lov. Loven af 1852 var en yderst moderne lov, den var faktisk forud for sin tid, idet den på sit område gennemførte både offentlighed, mundtlighed, umiddelbarhed i bevisførelsen og i den frie bevisbedømmelse, noget, som man i den civile og den kriminelle rettergang herhjemme først gennemførte ved retsplejeloven af 1919.

Naturligvis har loven rent sprogligt fået en fornyelse, en ansigtsløftning, om jeg så må sige, og den nyere lovgivning, navnlig retsplejelovgivningen, har sat sig spor deri, men i det store og hele henholder det foreliggende lovforslag sig ord til andet til det forslag til den rigsretslov, der blev vedtaget, men ikke gennemført i 1939, fordi grundlovsforslaget ikke blev vedtaget. Lovforslaget blev dengang drøftet både i folketing og landsting og iøvrigt behandlet i et folketingsudvalg, hvor det på enkelte punkter blev ændret. Der har derfor ikke nu været noget særligt at sætte fingeren på, men jeg vil dog gerne gøre et par enkelte bemærkninger.

Jeg er enig med den højtærede justitsminister i, at det er rimeligt at udelade bestemmelsen fra 1939-forslaget om, at forsvareren skal varetage sin mandants interesse under sagen og stå ham bi med lovgivningens almindelige regler. Dette er forøvrigt en af de bestemmelser, der blev sat ind i 1939 under udvalgsarbejdet, men jeg er ganske enig i, at den er overflødig.

Der er imidlertid et par bestemmelser, som har principiel interesse, og som der efter min opfattelse kunne være nogen grund til at se lidt nærmere på, selvom jeg straks skal erkende, at det ikke er kardinalpunkter for mig. Der er først den forskelsbehandling, der efter lovforslagets § 15 kan blive den beskikkede og den privatvalgte forsvarer til del. I den tilsvarende paragraf i 1939-lovforslaget, nemlig § 16, var der oprindeligt ikke gjort denne forskel.

[Gideon.]

I lovforslaget fra 1939, der var udarbejdet af justitsministeriet og blev fremlagt her i tinget af den daværende justitsminister hr. Steincke, var den beskikkede og den privat antagne forsvarer stillet ganske ganske ens. Ændringen kom til under udvalgsbehandlingen i folketinget, fordi sager om opløsning af politiske partier også skulle inddrages under rigsrettens myndighedsområde, og man mente, at der i disse sager var en vis rimelighed i, at den privat antagne forsvarer under visse forudsætninger skulle kunne udelukkes fra møder under de foreløbige undersøgelser. Det fremgår klart af folketingets første behandling, at det var det, der var årsagen til, at bestemmelsen blev sat ind.

Da vi nu har holdt os til det gamle og rigsrettens virkeområde ikke er blevet udvidet, var det vel rimeligt, om man overvejede at gå tilbage til den oprindelige affattelse i lovforslaget af 1939 og stillede den beskikkede og den privat antagne forsvarer på lige fod. For at jeg ikke skal pådrage mig et skær af uvidenhed på dette område, vil jeg straks gøre opmærksom på, at jeg er ganske klar over, at der i retsplejeloven findes en parallel til denne bestemmelse, nemlig retsplejelovens § 737 sammenholdt med § 821. Men uanset dette forekommer det mig, at der på rigsrettens virkeområde gør sig så særlige forhold gældende, at det bør overvejes, om man bør indføre retsplejelovens regler her, eller om man ikke snarere bør stille den valgte forsvarer på lige fod med den beskikkede. Det må sikkert indrømmes fra alle sider, at det her drejer sig om sager af en ganske særlig beskaffenhed, som man har fastsat ganske bestemte særegne procedureregler for, og der kunne derfor være god grund til at overveje forsvarernes stilling.

Den anden ting, jeg har hæftet mig ved, og som også har en vis principiel interesse, vedrører lovforslagets § 31. Det fremgår heraf, at efter at anklageren har haft al den tid, han måtte ønske sig til at forberede sagen og fremskaffe alle bevisligheder, bliver der givet tiltalte en passende frist til at gøre sig bekendt med det af anklageren fremlagte, men, føjes det til, i reglen ikke over 14 dage. Der kunne måske være grund til her at tage anklagerens og forsva-

rerens stilling under overvejelse. Hvis forsvareren efter denne begrænsede udsættelse fremlægger nye bilag i retten, har anklageren efter lovforslagets § 35 ret til igen at få udsættelse for at gøre sig bekendt med de af forsvareren fremlagte dokumenter, men her gælder der ikke en tilsvarende begrænsning som for forsvareren. Jeg synes, der måske var nogen grund til i et udvalg nærmere at drøfte disse to forhold, som jeg her har tilladt mig at påpege; jeg tror ikke, det vil tage nogen længere tid, idet det jo har været grundigt behandlet i 1939.

Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen var inde på forslaget § 12 om offentlig votering. Jeg tror nok, man skal lade dette ligge. Det er rigtigt, som det ærede medlem meddelte, at vi ikke har offentlig votering i nogen af de andre retter, og uanset hvilken indstilling man måtte have til dette spørgsmål, tror jeg nok, at man skal nære den største betænkelighed ved at indføre offentlig votering for rigsrettens vedkommende. Man må huske på, at det drejer sig om sager af politisk karakter og med et politisk indslag, og jeg tror, det vil være meget uheldigt at have offentlig votering, ikke mindst for den politiske dels vedkommende.

Som sagt, der er vist ikke grund til for mig at gøre yderligere bemærkninger om dette lovforslag, og jeg skal med disse få ord anbefale lovforslaget og på mit partis vegne tilsige det en både hurtig og velvillig behandling.

Thestrup: Jeg har ingen principielle bemærkninger at gøre om det lovforslag, der foreligger her, idet jeg for alle de principielle punkters vedkommende er enig med den højtærede justitsminister. Derimod kunne jeg ønske forskellige specielle ting drøftet i et udvalg og skal derfor henstille, at der bliver udvalgsbehandling af sagen.

Jeg kan hermed på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Jørgen Jørgensen (Lejre): Med vedtagelsen af den nye grundlov er en ændring i loven om rigsretten blevet en nødvendighed, og det er med udgangspunkt heri, at det foreliggende lovforslag er fremsat i folketinget. Jeg har ingen bemærkninger at knytte til forslaget; det er jo i nøje overensstemmelse

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

med, hvad vi drøftede i grundlovsudvalget. Jeg kan kun sige til ministeren, at mit parti er rede til at støtte forslaget gennemførelse og gerne vil bidrage til en hurtig og velvillig behandling i tinget.

Aksel Larsen: Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med den pågældende paragraf i grundloven, og så nytter det jo ikke stort, at vi finder, at denne grundlovsparagraf er uheldigt formuleret, og at vi kunne have foretrukket en anden formulering; for der står nu engang sådan i grundloven, og så må lovforslaget om rigsretten udarbejdes i overensstemmelse hermed. Jeg har derfor ikke noget særligt at sige til det, udover at jeg ganske kan tilslutte mig, hvad der allerede er sagt i ministerens fremsættelsestale, at lovforslaget i sin opbygning og formulering i mange henseender virker noget gammeldags; jeg tror, det ville være en fordel, om ministeren havde fulgt sin oprindelige indskydelse og havde fremsat det i en noget ændret form. Jeg tror ikke, man behøver at tage så meget hensyn til formuleringerne fra 1939, at man absolut skal bibeholde dem her.

Jeg har en anden bemærkning, som det forekommer mig nødvendigt at fremsætte, og det er denne, at jeg ikke tror, rigsretten vil få nogen synderlig betydning, og at der derfor ikke er så stor grund til at tage det så tungt, hvordan lovforslaget nu engang er formuleret, men at vi derimod trænger til en ministeransvarlighedslov, og så længe vi ikke har en ministeransvarlighedslov, bliver rigsrettens betydning endnu mindre, end den ellers ville være. Hvis jeg ikke husker meget fejl, var der i forfatningskommissionen stort set enighed om, at vi burde have en ministeransvarlighedslov; det forekommer mig også, at vi traf aftale med statsministeriet og justitsministeriet om at arbejde med denne sag, men jeg ved ikke, hvordan det er gået siden. Jeg tillader mig at benytte lejligheden til at efterlyse arbejdet med ministeransvarlighedsloven, og jeg tillader mig at spørge justitsministeren, om ikke også han finder, at vi burde have en sådan lov.

Viggo Starcke: Vort parti kan give principiel tilslutning til dette lovforslag, som

er en konsekvens af grundlovens § 59. Betydningen af rigsretten er vel ikke så meget i, at den skal pådømme så og så mange anklager, så og så mange sager, som deri, at den findes.

Af principielle bemærkninger har jeg praktisk talt ingen, da vi deler de principielle betragtninger, som ligger til grund for dette lovforslag, men af bemærkninger om enkeltheder, der bør behandles i udvalget, har jeg nogle ganske få, som jeg vil fremføre nu; da vi ikke kan forvente at få sæde i det udvalg, som eventuelt bliver nedsat.

Jeg vil gerne rette et spørgsmål til den højtærede justitsminister om lovforslagets § 1, stk. 2, der lyder således — jeg beder om tilladelse til at citere denne paragraf —:

„For rigsretten kan kongen med folketingets samtykke lade også andre tiltale for forbrydelser, som han finder særdeles farlige for staten.“

Det spørgsmål, jeg vil rette til den højtærede justitsminister, er, om det ikke ville være naturligt, at man gav en forklaring på eller afgrænsning af det meget omfattende udtryk „også andre“; jeg synes, det er så omfattende, at man næsten føler sig lidt svimmel derved.

Det andet punkt, jeg har en lille bemærkning om, er lovforslagets § 15, hvor man har udeladt bestemmelsen fra 1939 om, at forsvareren skal varetage sin mandants interesser.

Jeg er klar over, at ved bestemmelserne i lovforslagets § 77, som henviser til loven om rettens pleje, dækkes mandantens interesser, idet denne pligt til at varetage mandantens interesser der pålægges forsvareren. Når man imidlertid i det tidligere lovforslag havde disse ord stående, er det mit skøn, at der ingen skade skete ved at lade ordene stå, og at det måske kan opfattes som en afsvækkelse, hvis man løfter dem ud af forslaget.

Med disse ganske få bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker for den tilslutning, lovforslaget har fået, og skal knytte enkelte bemærkninger til det, der er fremført af de ærede ordførere.

Det ærede medlem hr. K. Axel Nielsen rejste det spørgsmål, om man til § 2 burde føje en bestemmelse for det tilfælde, at en

[Justitsministeren.]

højesteretsdommer blev valgt til medlem af folketinget. Det er naturligvis et spørgsmål, vi kan overveje i det udvalg, jeg forstår skal nedsættes — praktisk betydning er vi vist enige om, at det næppe vil få.

Det ærede medlem gjorde nogle bemærkninger om § 8 angående den højtidelige forsikring, der skal afkræves også Højesterets medlemmer. Det ærede medlem henviste her til den diskussion, der fandt sted om dette problem i 1939. Man kan naturligvis gøre den betragtning gældende, at det vil være overflødigt at afkræve højesteretsdommere en sådan erklæring, idet man må forudsætte, at de uden afgivelse af erklæring vil opføre sig, som de skal; men forholdet er det, at juridiske dommere i almindelighed ikke afgiver en sådan erklæring; dommerne afgiver kun, som alle tjenestemænd, erklæring i henhold til tjenestemandslovens § 7, stk. 2, om på ære og samvittighed at ville opfylde deres tjenesteplichter med trofasthed og nidkærhed. Endvidere afgiver de af kongen udnævnte tjenestemænd en højtidelig forsikring om, at de vil holde grundloven. Man kunne så rejse det spørgsmål, om det ikke ville virke lidt urimeligt at pålægge den ene halvdel af rettsens medlemmer forpligtelse til at afgive en sådan højtidelig forsikring, og om det ikke derfor vil være rimeligt, at samtlige dommere gør det, når henses til de ganske særlige forhold, der her er tale om. Det er klart, at jeg vil være villig til at drøfte også dette spørgsmål i et kommende udvalg.

Det ærede medlem nævnte dernæst bestemmelsen i § 74. Det ærede medlem fandt, at det næppe var rimeligt, at den beskikkede forsvarer skal nedlægge påstand på at opnå godtgørelse for sit arbejde. Jeg forstår i og for sig godt det ærede medlems betragtning og er enig deri, idet også jeg mener, at vi godt kan stryge bestemmelsen, for så vidt angår den beskikkede forsvarer. Spørgsmålet er, om den bør bibeholdes, hvor det drejer sig om anklageren, og det er jeg villig til at drøfte i det kommende udvalg.

Hvad angår offentlig votering, har jeg været opmærksom på, at det problem kunne rejses, om der burde være ret og pligt for dommerne til at dissentiere. Det kan vel anføres, at det måske kan virke uheldigt, at et mindretal dissentierer, hvor et flertal

har voteret for frifindelse; men iøvrigt er jeg principielt enig med det ærede medlem i, at de bestemmelser, der her gælder for Højesteret, vistnok også bør gælde for rigsretten. Også det spørgsmål er jeg særdeles villig til at forhandle om.

Det ærede medlem hr. Gideon nævnte bestemmelsen i § 15 om den forskel, der gøres på valgt og beskikket forsvarer. Jeg tror, det ærede medlem har ret i, at denne bestemmelse i sin tid var motiveret med, at rigsretten også behandlede spørgsmål om opløsning af politiske foreninger. Jeg er naturligvis særdeles villig til at overveje, om denne forskel skal stryges i rigsretsloven, men jeg vil dog gerne pege på, at de motiver, der kan have talt for at opretholde forskelsbehandlingen i retsplejeloven, måske med endnu større styrke kan tale for at opretholde den i rigsretsloven.

Dernæst nævnte det ærede medlem § 31 sammenholdt med § 35 og mente, at der her skete forsvareren uret, fordi han højst kunne få en frist på 14 dage. Nu vil vel en frist på 14 dage normalt være tilstrækkelig, det vil jeg da gå ud fra; men vi kan måske forhandle om at forlænge denne frist. Når der imidlertid er sat en frist, hvor det drejer sig om forsvarerens behandling af sagen, medens den ikke gælder for anklagemyndigheden, har det nok sin forklaring i, at det vel snarere er forsvareren end anklagemyndigheden, der vil være interesseret i at træne en sag, trække den i langdrag, så derfor vil jeg bede om, at man alligevel overvejer, om ikke bestemmelsen om en tidsfrist skal bibeholdes, selvom den foreslåede måske kan forlænges.

Til det ærede medlem hr. Thestrup blot den bemærkning, at det er klart, at et forslag af dette indhold må gøres til genstand for udvalgsbehandling.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen kunne have ønsket lovforslaget fremsat i mere moderniseret form. Det kan man naturligvis diskutere; men jeg syntes, at meget talte for at anvende den form, der har været anvendt hidtil. Stort set bygger lovforslaget jo på bestemmelserne i loven af 1852, og jeg synes egentlig, der er noget tiltalende i, at vi beholder den formulering. Vi har ændret enkelte punkter, hvor formuleringen måtte virke helt umoderne.

Det ærede medlem mente ikke, at rigs-

[Justitsministeren.]

retten ville få synderlig betydning; og man kan henvide til, at der i mere end eet århundrede, hvori en rigsret har eksisteret, kun har været anlagt 4 sager ved denne ret. Betydningen af, at vi har rigsretten, ligger vel simpelthen i dens eksistens; men jeg er enig med det ærede medlem i, at det parlamentariske ansvar for en minister normalt vil overflødiggøre en rigsretsbehandling. Rigsretten forudsætter normalt, at der er tale om strafferetlig forfølgning; derfor er den nødvendig. Men jeg er som sagt enig med det ærede medlem i, at dens betydning heller ikke i fremtiden kan forventes at blive synderlig stor.

Det ærede medlem efterlyste et forslag til ministeransvarlighedslov. En sådan lov blev gennemført i 1939 forud for det grundlovsforslag, som ikke lod sig gennemføre, og det er naturligvis en overvejelse værd, om forslaget skal fremsættes igen. Når jeg endnu ikke har gjort det, er det, fordi den dengang gennemførte lov egentlig ikke indeholder så forfærdelig meget udover det selvfølgelig, og det har altså vist sig, at vi har kunnet undvære en ministeransvarlighedslov i mere end 100 år, og at rigsrets-sager dog har kunnet gennemføres, en enkelt endog til domfældelse.

Det ærede medlem hr. Viggo Starcke gjorde en bemærkning om § 1, stk. 2, om kongens ret til med folketingets samtykke at lade andre tiltale for rigsretten for forbrydelser, som kongen finder særdeles farlige for staten, og det ærede medlem ville vide, hvad der lå i dette, fordi det var en så almindelig holdt bestemmelse. Jeg tør slet ikke indlade mig på at fortolke, hvad der ligger heri. Jeg synes også, at diskussionen herom kommer for sent, for stk. 2 i § 1 er en direkte afskrift af grundlovens § 60, stk. 2, så det ærede medlem burde have rejst diskussionen under grundlovsforhandlingerne. Jeg tør ikke på grundlovsfædrenes vegne udtale mig om fortolkningen af en bestemmelse, der forhåbentlig står fast i årtier fremover.

Det ærede medlem beklagede, at den i den tidligere lov indsatte bestemmelse i § 15 om forsvarerens pligt er udgået. Det er rigtigt, at denne bestemmelse blev indføjet af folketingsudvalget under behandlingen i 1939, men når vi har ladet den udgå, er det,

fordi jeg mener, at den efter sit indhold er ganske overflødig. På den anden side mener jeg ikke, at dens tilstedeværelse i loven på nogen måde kan virke skadeligt, og hvis det ærede medlem har ret i, at dette, at man lader den falde, kan have en uheldig indflydelse, ser jeg således på det, at så bør man optage den igen. Det mener jeg er et spørgsmål, vi med rimelighed kan drøfte i udvalget.

Jeg takker for tilslutningen til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

K. Axel Nielsen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 12. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om rigsretten.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ind- og udførsel af fisk.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af lov nr. 79 af 19. marts 1930, jfr. lov nr. 91 af 31. marts 1936 og lov nr. 524 af 22. december 1947, om oprettelse af et fiskeriråd.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om prisaftaler m. v.

5) *Forespørgsel til økonomi- og arbejdsministeren af Viggo Starcke.*

Mødet hævet kl. 13⁵⁰.

21. møde.

Torsdag den 12. november kl. 13.

Formanden: Medlem af folketinget Oluf Pedersen har meddelt mig, at han ønsker skriftligt her i tinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i statsbaneloven.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Forslagsstilleren (Oluf Pedersen): Herved tillader jeg mig at fremsætte *forslag til lov om ændring i statsbaneloven*. Ved statsbaneloven af 1946 skete der den ændring, at statsbanernes tidligere pligt til erstatning for bortkommet gods blev begrænset til højst 25 kr. pr. kg, hvis der ikke var tegnet interesse i det og erlagt en særlig præmie herfor, dog forudsat at det ikke drejede sig om grov uagtsomhed fra jernbanen.

I denne erstatningspligt var dog indføjet den begrænsning i sidste punktum:

„Dertil kommer erstatning for, hvad der muligt allerede måtte være betalt i told, andre omkostninger samt i fragt“.

Fra statsbanernes side hævdes det, at „allerede“ kun dækker, hvad der er betalt under forsendelsen, og denne fortolkning er i folketinget godkendt af ministeren for offentlige arbejder ved besvarelsen af et af mig den 11. november stillet spørgsmål. Da jeg mener, at dette er en urimelig fortolkning, må jeg derfor foreslå, at paragraffen ændres, så det klart siges, at den også omfatter told, afgifter og andre omkostninger betalt inden forsendelsen.

Man kan efter min opfattelse ikke forlange, at de, der handler med beskattede varer, skal bære tabet også med hensyn til beskatningen eller tegne en særlig forsikring herimod, da der end ikke for opkræv-

ning af afgiften ydes et vederlag, som kunne dække præmien for en sådan forsikring.

I det eksempel, som jeg har fremdraget i mit forsøg på at få enten statsbanerne eller finansministeriet til at bære tabet, var varens værdi ca. 100 kr. og afgiftens beløb 510 kr., ialt 610 kr., og erstatningen på 25 kr. pr. kg gav kun 175 kr., så modtageren selv måtte bære tabet på 435 kr.

Den avance, som modtageren har ret til at tage, er 10½ pct. af varens ubeskattede værdi, hvad der svarer til 1,8 pct. af salgsprisen, eller af omtalte cigaretter en avance på kun 11 kr. 28 øre. Der er ikke nogen avance for at opkræve afgiften, og det må forekomme at være uretfærdigt at lade modtageren bære tabet med hensyn til afgiften af varer, som ikke er modtaget, men som er stjålet, medens de er i statens, statsbanernes, besiddelse. Hvis man opretholder den gældende praksis og forlanger, at der skal tegnes forsikring, så vil det sige, at de handlende, hvem det pålægges at opkræve statsafgift, ikke alene skal være gratis skatteopkrævere for staten, men at de skal betale penge til, idet der i så tilfælde skal afgives ¼ af den fastsatte handelsavance for at opkræve skat til staten.

Jeg synes ikke, det er rimeligt.

Når man som motivering angiver, at DSB ikke bør bære dette tab, så kan jeg godt forstå det, men så må DSB søge erstatningen hos finansministeriet, og jeg går ud fra, at det ikke er så almindeligt med tyveri indenfor statsbanerne, at det kan give større besværligheder.

Jeg anbefaler lovforslaget til velvillig behandling.

Formanden: Udenfor dagsordenen har det ærede medlem fru Petra Petersen som ordfører for forslagsstillerne ordet for at fremsætte to tidligere anmeldte lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Petra Petersen): På min gruppes vegne skal jeg her ved for det høje folketing fremsætte *forslag til lov om børnetilskud*. Lovforslaget er ensly-